

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Woningbouwlocatie Buitenplaats Ypenburg
(Zuid-Holland)

23 november 1994

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport Woningbouwlocatie Buitenplaats
Ypenburg (Zuid-Holland) / [Commissie voor de milieu-effectrapportage].
- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-794-4
Trefw.: milieu-effectrapportage; Ypenburg / woningbouw / Ypenburg.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan de gemeenteraad van Rijswijk
Postbus 5305
2280 HH RIJSWIJK

uw kenmerk
94014215/ow

uw brief
d.d. 14 september 1994

ons kenmerk
U784-94/Te/mh/639-32

onderwerp
Advies voor richtlijnen m.e.r. Woning-
bouwlocatie buitenplaats Ypenburg (Z-H)

doorkiesnr.
030 - 347637

Utrecht,
23 november 1994

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de woningbouwlocatie Buitenplaats Ypenburg. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

prof. dr. ir. D. de Zeeuw,
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Woningbouwlocatie buitenplaats Ypenburg

In afschrift aan: gemeenteraad Pijnacker en gemeenteraad Nootdorp

**Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Woningbouwlocatie Buitenplaats Ypenburg (Z-H)**

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over de aanleg en inrichting van een nieuwe woon-werk locatie in de gemeenten Rijswijk, Nootdorp en Pijnacker (Buitengebied Ypenburg);

uitgebracht aan de gemeenteraad van Rijswijk als coördinerend bevoegd gezag, door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

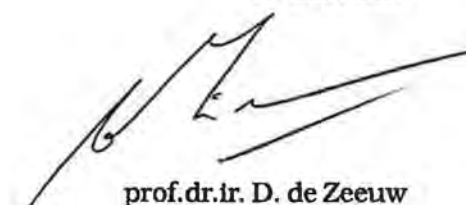
de werkgroep m.e.r. Woningbouwlocatie buitenplaats Ypenburg

de secretaris

drs. V.C.F. Tersteeg

de voorzitter

prof. dr. Ir. D. de Zeeuw

Utrecht, 23 november 1994

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling, doel, beleid en besluiten	4
2.1 Probleemstelling en doel	4
2.2 Vigerend beleid en (genomen) besluiten	5
2.3 Milieubeleid en toetsingscriteria	5
2.3.1 Toetsingscriteria	5
2.4 Besluitvormingsprocedures	6
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	7
3.1 Inleiding	7
3.2 Voorgenomen activiteit	8
3.2.1 Inpassing	8
3.2.2 Inrichting	9
3.3 Inpassingsalternatieven	10
3.4 Inrichtingsalternatieven	11
3.5 Faseringsscenario's	11
3.6 Referentiesituatie	11
3.7 Meest milieuvriendelijk alternatief	12
4. Bestaande toestand van het milieu en de gevolgen voor het milieu	13
4.1 Gevolgen voor het milieu	13
4.2 Bodem en water	14
4.3 Levensgemeenschappen, ecosystemen en ecologische relaties	14
4.4 Landschap, archeologie en cultuurhistorie	14
4.5 Mobiliteitseffecten	15
4.6 Woon- en leefmilieu	15
5. Vergelijking van de alternatieven	16
6. Leemten in kennis en informatie	17
7. Evaluatie achteraf	17
8. Presentatie van het MER	18

Bijlagen

- 1.** Brief van het bevoegd gezag d.d. 14 september 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
- 2.** Openbare kennisgeving van de start van de m.e.r.-procedure voor de besluitvorming voor de vaststelling van het bestemmingsplan voor het plangebied 'Buitengebied Ypenburg' uit Staatscourant 182 van 22 september 1994
- 3.** Projectgegevens
- 4.** Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Dit is een advies voor richtlijnen van de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.). Het doel van het advies is de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van het milieu-effectrapport (MER) aan te geven. Hierbij zijn de inhoudseisen¹⁾ voor een MER volgens artikel 7.10 van de Wet milieubeheer gevolgd.

Het samenwerkingsverband Ypenburg heeft het voornemen circa 11.000 woningen, circa 90 hectare bedrijfsterrein, inclusief circa 50.000 m² kantoorruimte te bouwen op de locatie Ypenburg. Dit is één van de zogenaamde VINEX²⁾-locaties in het gewest Haaglanden. Aangezien voor de besluitvorming daarover de m.e.r.-procedure niet is doorlopen heeft het gewest stadsgewest Haaglanden de notitie *Milieu-aspecten VINEX-locaties Haaglanden* opgesteld, waarin de milieugevolgen van de strategische keuzes en locatiekeuzes aan de orde komen.

In deze m.e.r.-procedure is enerzijds de besluitvorming over de ruimtelijk-functionele, de verkeerskundige en de ecologische inpassing aan de orde. Anderzijds gaat het om de besluiten over de inrichting van het gebied. De Commissie beveelt aan voor zowel de inpassing als de inrichting in onderlinge samenhang alternatieven te ontwikkelen, waarbij rekening dient te worden gehouden met de 'ecohydrologische kenmerken' van het gebied.

De afstemming op de ruimtelijke ontwikkeling van het gewest Haaglanden in het algemeen en de aangrenzende gedeelten van Den Haag, Rijswijk, Voorburg Nootdorp, Leidschendam en Delft in het bijzonder, is voor dit project van belang. De wijze waarop wordt omgegaan met infrastructuur voor verkeer en vervoer bepaalt in hoge mate de toekomstige kwaliteit van de woongebied.

-
- 1 De inhoudseisen houden ondermeer in het beschrijven van:
 - voorgenomen activiteit en alternatieven, waaronder het meest milieuvriendelijke alternatief
 - besluiten
 - bestaande toestand van het milieu en autonome ontwikkeling
 - gevolgen voor het milieu
 - vergelijking van alternatieven
 - leemten in kennis
 - samenvatting.
 - 2 Ministerie van VROM, Vierde Nota over de Ruimtelijk Ordening Extra (VINEX), PKB Nationaal ruimtelijk beleid, december 1993.

1.

INLEIDING

Het samenwerkingsverband Ypenburg^{3]} heeft het voornemen circa 11.000 woningen te bouwen en voor circa 90 hectare bedrijfsterrein, inclusief circa 50.000 m² kantoren, ruimte te reserveren op de bouwlocatie Ypenburg. Dit is één van de zogenaamde VINEX^{4]}-locaties in het gewest Haaglanden. Aangezien voor de besluitvorming daarover de m.e.r.-procedure niet is doorlopen heeft het stadsgewest Haaglanden de notitie *Milieu-aspecten VINEX-locaties Haaglanden* opgesteld, waarin de milieugevolgen van de strategische keuzes en de locatie-keuzes aan de orde komen.

Het milieu-effectrapport (MER) zal dienen ten behoeve van het bepalen van het (globale) bestemmingsplan dat vervolgens in drie gemeenten (Rijswijk, Nootdorp en Pijnacker) wordt vastgesteld. Deze activiteit is op grond van het Besluit milieu-effectrapportage (m.e.r.), categorie 11, m.e.r.-plichtig.

In de procedure treedt het Samenwerkingsverband Ypenburg op als initiatiefnemer, namens de respectievelijke colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Den Haag, Rijswijk, Nootdorp en Pijnacker. De gemeente Rijswijk treedt voorts nog op als coördinerend bevoegd gezag, namens de Gemeenteraden van respectievelijk Rijswijk, Nootdorp en Pijnacker.

Per brief van 14 september 1994 (bijlage 1) heeft het bevoegd gezag de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de te geven richtlijnen voor de inhoud van het MER. Met de openbare bekendmaking op 21 en 22 september 1994 in de weekbladen: Groot Rijswijk, Telstar en De Eendracht en de Staatscourant is de m.e.r.-procedure van start gegaan (bijlage 2). De startnotitie heeft van 22 september tot 27 oktober 1994 ter inzage gelegen.

Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van de werkgroep is weergegeven in bijlage 3, waarin tevens de belangrijkste projectgegevens zijn samengevat. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie gebruik gemaakt van de schriftelijke reacties die via het bevoegd gezag zijn ontvangen. Een lijst van deze reacties is opgenomen in bijlage 4.

-
- 3 Het 'samenwerkingsverband Ypenburg' is een samenwerkingsverband van de gemeenten Rijswijk, Nootdorp, Pijnacker en Den Haag.
- 4 Ministerie van VROM, Vierde Nota over de Ruimtelijk Ordening Extra (VINEX), PKB Nationaal ruimtelijk beleid, december 1993.

2.

PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven".

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd".

2.1

Probleemstelling en doel

Een heldere omschrijving van probleemstelling en doel dient als onderbouwing van de noodzaak voor de aanleg van het nieuwe woongebied. In het MER kan een samenvatting worden gemaakt van de motivering van het voornemen met behulp van de VINEX, het provinciale ruimtelijke beleid en de notitie *Milieuaspecten VINEX-locaties gewest Haaglanden*. Indien zich sinds het verschijnen van deze notitie relevante nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan, dienen deze met hun belang voor de voorgenomen activiteit en de alternatieven te worden aangegeven.

Aandacht dient te worden besteed aan:

- samenhang met bestaand verstedelijkt gebied met aangrenzende, nog te bouwen, woningbouwlocaties^{5]} in ruimtelijk-functioneel, verkeerskundig en ecologisch opzicht (hierop wordt hieronder en in de hoofdstukken 3 en 4 nader ingegaan)^{6]};
- de relatie van het voornemen met het thema duurzaamheid;
- de motivering voor de behoefte aan bedrijven, inclusief de behoefte aan kantoorruimte;
- invloed op de voorgenomen activiteit en alternatieven door nabijgelegen bestaande en geplande bedrijfsterreinen (Hoornwijk, GAVI-terrein, Forepark);
- de verwachte woon-werkrelaties/werkoriëntatie;
- doelgroepen waarvoor gebouwd gaat worden (met het oog op de mobiliteit) en de uitgangspunten voor de te realiseren dichtheden en de stedenbouwkundige opzet;
- de relatie van het voornemen met de randstadgroenstructuur.

5 Vooral de woningbouwlocaties Nootdorp-Zuidoost en Leidschendam-Zuidoost verdienen nauwkeurige aandacht. Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 8 van D'66.

6 In categorie 11 van het besluit m.e.r. is bepaald dat woningbouwprojecten m.e.r.-plichtig zijn in gevallen waarin de bouw is geprojecteerd in een aangesloten gebied en 4000 woningen of meer omvat in gemeenten die tezamen een verstedelijkt gebied vormen. De toelichting bij categorie 11 van het besluit m.e.r. stelt: "De toevoeging in een aaneengesloten gebied (...) is bedoeld om aan te geven dat projecten niet mogen worden gesplitst teneinde deelprojecten met een aantal te bouwen woningen lager dan de respectievelijke drempelwaarde te verkrijgen. Evenmin is het de bedoeling dat een woningbouwproject dat in meer dan één gemeente is gepland, langs de gemeentegrenzen wordt gesplitst, terwijl het in feite om één, samenhangend project gaat".

Begrenzingskeuze

De begrenzingskeuze zal in het MER moeten worden gemotiveerd. Bij de motivering moet worden ingegaan op de ruimtelijke ontwikkeling van het gewest Haaglanden in het algemeen en de aangrenzende gedeelten van Den Haag, Rijswijk, Pijnacker, Nootdorp, Leidschendam, Delft en Voorburg in het bijzonder. Aangegeven dient te worden of milieu-argumenten en zo ja welke, bij de begrenzingskeuze een rol hebben gespeeld.

2.2 Vigerend beleid en (genomen) besluiten

Het initiatief dient te worden geplaatst tegen de achtergrond van de vigerende planologische kaders. Daarbij dient een kort overzicht te worden gegeven van gemaakte afspraken, genomen besluiten en geformuleerde beleidsvoornemens op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau met betrekking tot het plangebied. Besluitvorming over de realisering van het station, de openbaar vervoerslijnen en fietsinfrastructuur dient duidelijk te worden aangegeven. Daarbij dienen de onzekerheden (niet beïnvloedbaar door de initiatiefnemer) over de realiseerbaarheid van het openbaar vervoer en de invloed hiervan op het voornemen te worden aangegeven.

2.3 Milieubeleid en toetsingscriteria

In het MER dient tevens een beeld te worden gegeven van (voor de voorgenomen) activiteit relevante aspecten van milieubeleid, zoals geformuleerd in documenten van de rijks-, provinciale en gemeentelijke overheid. Aan de hand hiervan dienen toetsingscriteria te worden ontwikkeld die zullen worden gehanteerd bij het beoordelen van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en het vergelijken van alternatieven.

2.3.1 Toetsingscriteria

De gemeenten dienen toetsingscriteria te ontwikkelen op stedenbouwkundig inrichtingsniveau. Duidelijk moet zijn welke prioriteit de benoemde criteria in het planvormingsproces hebben.

Naast relevante plannen en vigerend beleid als uitgangspunt, dient er aandacht te zijn voor visies van branche- en belangenorganisaties en ideeën uit wetenschappelijke disciplines.

Bij het opstellen van toetsingscriteria voor alternatieven zijn in elk geval de volgende milieudoelstellingen van belang:

Leefbaarheid en bereikbaarheid:

- beperking autogebruik onder andere door een tijdige aanwezigheid van een goed openbaar vervoerssysteem; een fijnmazig netwerk voor niveaus en het hanteren van gemaximeerde parkeernormen;

- minimaliseren van de overlast voor de bewoners van het nieuwe woongebied van de A4, A13 en A12⁷;
- optimaliseren van de ruimtelijke kwaliteit.

Bodem en water:

- sanering van verontreinigde bodems;
- verbetering van de waterkwaliteit;
- behoud of eventueel herstel van geomorfologische en bodemkundige structuur.

(Landschaps)ecologie:

- aandacht vooral gericht op de relatie met de omgeving; waterhuishouding, landschap en cultuurhistorie: met name de bestaande hoogteverschillen, beeldbepalende landschapselementen en cultuurhistorische waarden zoals de boezems (Molensloot, Tweemolentjesvaart, water langs de Veenweg en dergelijke) zullen in het plan worden ingepast. Belangrijk uitgangspunt is dat de structuur van het landschap van invloed is op de hoofdstructuur van het gebied en de kwaliteit van de natuur in het te ontwikkelen stedelijk gebied.

Grondstoffen en energie:

- duurzaamheid in het gebruik van grondstoffen ten behoeve van het bouwrijp maken en voor de inrichting. Daarnaast is energieverbruik van de woningen en bedrijven in relatie tot dichtheden, de verkaveling en bouwvormen belangrijk.

2.4 Besluitvormingsprocedures

Vermeld dient te worden ten behoeve van welk besluit⁸] het MER is opgesteld en welke voor de m.e.r.-procedure relevante afspraken tussen provincie en gemeenten zijn gemaakt met betrekking tot het vervolgtraject van de besluitvorming. Tevens kan kort worden beschreven volgens welke procedure en via welk tijdspad het besluit zal worden voorbereid en genomen en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel en informeel betrokken zijn.

7 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 13.

8 Wanneer in de inspraakverordeningen is opgenomen dat een voorontwerp bestemmingsplan moet worden gemaakt dan gaat de Wet milieubeheer ervan uit dat de m.e.r.-plicht ook aan een voorontwerp wordt gekoppeld. Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 8.

3.

VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"*.

3.1

Inleiding

De locatiekeuze voor dit woningbouwproject heeft op een hoger besluitvormingsniveau plaatsgevonden. In deze m.e.r. staan de inpassing van het plan in de omgeving en de inrichting van de woningbouw- en bedrijvenlocatie Ypenburg centraal. De milieu-informatie die deze m.e.r. oplevert zal op deze besluitvormingniveaus toegesneden moeten zijn.

Alternatieven kunnen in onderlinge samenhang op het niveau van de inpassing (inpassingsalternatieven) en op het niveau van inrichtingsmaatregelen (inrichtingsalternatieven) worden ontwikkeld. Voorzover deze maatregelen niet bindend in de bestemmingsplannen kunnen worden vastgelegd kunnen deze, mede op basis van de gegevens in het MER, in een later stadium van de gemeentelijke besluitvorming worden geregeld.

Voorts dient het meest milieuvriendelijke alternatief en de referentiesituatie te worden beschreven. De Commissie ziet verder mogelijkheden voor het ontwikkelen van faseringscenario's. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de punten die voor het ontwikkelen van de aangeduide alternatieven van belang zijn.

Verschillende, op zichzelf beschouwd milieuvriendelijke ontwerpbeslissingen kunnen in de praktijk leiden tot conflicterende milieubelangen. Een voorbeeld is het bij het ontwerp rekening houden met ecologische verbindingzones, waardoor de gemiddelde bebouwingsdichtheid lager is en als gevolg hiervan, afhankelijk van schaal, vorm en maat, de mogelijkheden voor milieuvriendelijke vormen van openbaar vervoer kunnen verminderen. Het MER dient inzicht te geven op welke wijze dergelijke afwegingen bij het ontwerp van het woningbouwgebied een rol spelen.

Voor zover noodzakelijk voor de onderbouwing van de alternatieven dient te worden gevisualiseerd: de hoofdstructuur en ontsluitingsprincipe, functieverdeling (wonen, voorzieningen en bedrijven) en landschappelijke patronen (in het bijzonder overgangen, aanleg/aansluiting infrastructuur, water-, energie- en afvalstromen en methode van bouwrijp maken.

Wanneer kaarten nodig zijn dient bij voorkeur de bestaande topografie als ondergrond te worden gebruikt.

3.2 Voorgenomen activiteit

In het MER dient de voorgenomen activiteit te worden beschreven tot in voldoende mate van detail om de milieugevolgen ervan te kunnen vergelijken met die van de alternatieven en met de bestaande toestand van het milieu.

De Commissie onderscheidt twee niveaus waarop de voorgenomen activiteit dient te worden beschreven, het inpassings- en het inrichtingsniveau. Het inpassingsniveau heeft betrekking op de na de reeds gemaakte lokatiekeuze nog resterende keuzes die betrekking hebben op de samenhang van het gebied als geheel met zijn omgeving. Dit is met name nodig omdat direct aansluitend aan dit project woongebieden in ontwikkeling zijn, die in de startnotitie niet als onderdeel van de voorgenomen activiteit worden gepresenteerd. Het is van groot belang dat in het MER met name aan de samenhang met deze gebieden en de randvoorwaarden die daaruit voortvloeien nadrukkelijk aandacht wordt besteed.

Het inrichtingsniveau heeft betrekking op de keuzes inzake de situering van de onderscheiden functies binnen het gebied.

In het hiernavolgende worden voor deze beide niveaus aandachtspunten gegeven.

3.2.1 **Inpassing**

Verkeer:

- de externe ontsluiting voor auto, openbaar vervoer en fiets;
- beperking doorgaand (sluip)verkeer;
- beschrijving van maatregelen die worden genomen om de concurrentiepositie van het openbaar vervoer ten opzichte van de auto te verbeteren (dit kunnen ook niet-ruimtelijke maatregelen zijn zoals: 'call-a-carsystem', parkeernormering en vervoersmanagement van bedrijven).

Recreatie:

- het gebruik van het gebied door recreanten van elders (bijvoorbeeld fietsroutes en water);
- het gebruik door de bewoners van het gebied van recreatievoorzieningen elders, waarbij zowel droge als natte infrastructuur aan de orde is.

Ecologie en landschap:

- ecologische structuur van het gebied (ligging groen- en verbindingzones), mate van samenhang met de 'ecohydrologische ondergrond' (waarbij optimaal gebruik van grondstoffen en materialen wordt nagestreefd);
- aansluiting van de groenstructuur op landschappelijke/ecologische structuren buiten het plangebied; aansluiting op de gewestelijke groenstructuur;
- waterhuishouding: rekening houden met bestaande grondwaterstromingen en benutten schaarse potenties voor natuurontwikkeling op basis daarvan.

Ruimtelijk-functionele structuur:

- ruimtelijke en functionele samenhang op regionaal niveau;

- functionele samenhang met aangrenzende gebieden (voorzieningen).

3.2.2

Inrichting

Wonen:

- de ruimtelijke verdeling van de verschillende typen woningen (doelgroepen) over het gebied in verband met het draagvlak voor voorzieningen zoals openbaar vervoer;
- beperking van het ruimtebeslag; let hierbij ook op varianten in bebouwingsdichtheid door compact gedifferentieerd bouwen, (bijvoorbeeld bij het niet bebouwen van de Bras⁹)).

Verkeer:

- de interne ontsluiting voor de auto, vooral ook in verband met mogelijke gevolgen van kortsluiting tussen de A12 en de A13 (beperken doorgaand verkeer¹⁰) en niveaus;
- de mate waarin de inrichting gericht is op een goede bereikbaarheid door en als draagvlak dient voor het openbaar vervoer (differentiatie in woningdichtheid, aansluiting op het bestaande en toekomstige openbaar vervoer, looproutes¹¹); de wijze waarop dit uitgangspunt in overeenstemming met de gemiddeld lage woningdichtheid wordt gebracht
- het parkeersysteem (bij de woning, gegroepeerd per buurt, aan de rand van de wijk);
- de structuur van het net van langzaamverkeer-routes;
- de problematiek rond de autosnelwegen A4, A12 en A13 voor wat betreft barrièrewerking en geluidhinder. In de afwegingen ook de mogelijkheden van een verdiepte ligging meenemen evenals de effecten van de oplossing voor de sociale veiligheid;
- een zo optimaal mogelijke benutting van de stationslocatie voor zowel wonen als werken.

Recreatie:

- het soort en de situering van recreatievoorzieningen;
- de bereikbaarheid van recreatievoorzieningen voor de onderscheiden vormen van vervoer;
- recreatievoorzieningen benutten als structurerend element op buurt- en wijkniveau.

Ecologie en landschap:

- milieuvriendelijke opzet, inrichting en onderhoud en beheer van het watersysteem (open- of deels gesloten) en beheer van het rioleringsstelsel en de zuivering voor hemel-, oppervlakte- en afvalwater;
- het tegengaan van de negatieve effecten van verharding;
- soort en ligging groenvoorzieningen;

9 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 6.

10 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 8.

11 Zie bijlage 4, inspraakreacties nr. 1, 8 en 13.

- behoud van bestaande cultuurhistorisch, geomorfologisch en ecologisch (minimale vergraving veengronden¹²) waardevolle elementen;
- energiehuishouding: bebouwingsdichtheden, ligging van de gevels en daken van de huizen in verband met zonnestraling en overheersende windrichting;
- het tegengaan van isolatie voor ecologische verbindingen;
- de wijze waarop de infrastructuur van energie-, water- en afvalbeheer aansluit op bestaande systemen in omgeving (zowel het bebouwd gebied, als het landelijk gebied).

Ruimtelijk-functionele structuur:

- de ruimtelijke opzet, functieverdeling en samenhang binnen het plangebied;
- ligging van openbare en particuliere voorzieningen ten opzichte van de woningen;
- de ligging van voorzieningen ten opzichte van het openbaar vervoer;
- behoud van recreatief waardevolle elementen;
- de wijze waarop reeds bestaande functies (zoals verspreide woonbebouwing) worden ingepast.

Mitigerende maatregelen

In het MER dienen mogelijke mitigerende maatregelen op zowel het inpassings- als inrichtingsniveau te worden aangegeven. Tevens dienen voor de natuur- en landschapswaarden de mogelijkheden tot compensatie worden verkend¹³.

3.3 Inpassingsalternatieven

Het gebied kan op verschillende manieren ruimtelijk-functioneel en qua ecologie en verkeer worden ingepast in de omgeving. Om de milieugevolgen van deze beslissingen zichtbaar te maken, kunnen voor de hierboven onder inpassing genoemde aandachtspunten samenhangende alternatieven worden ontwikkeld. De Commissie vraagt in dit verband aandacht voor het ontwikkelen van een alternatief¹⁴ waarbij het openbaar vervoer en fiets optimaal is uitgewerkt, dat wil zeggen het ontwikkelen van een alternatief waarbij het gebruik van sneltrams in alle richtingen met hoge frequentie (met duidelijke keuze voor de bestemmingen) en een daarop afgestemde inrichting is verwerkt, de locatie van het NS station is opgenomen (tussen Ypenburg-Leizo of bij de kruising Hofpleinlijn¹⁵).

Uiteraard zijn ook de in de startnotitie onder 'resterende beleidsruimte' genoemde punten voor de alternatievenontwikkeling van belang.

12 Wellicht kunnen de bestaande veengronden worden ontwikkeld als groenstroken in de wijk.

13 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 10.

14 Zie bijlage 4, inspraakreacties nr. 1 en 11.

15 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 8.

3.4 Inrichtingsalternatieven

In het MER dienen mogelijke inrichtingsalternatieven aan te worden gegeven. Daarbij kan worden gedacht aan de mogelijkheden die als 'resterende beleidsruimte' worden genoemd in de notitie *Milieu-aspecten VINEX-locaties gewest Haaglanden*. Voorts kunnen de hierboven genoemde aandachtspunten voor de beschrijving van de inrichting van de voorgenomen activiteit van belang zijn als aanknopingspunten voor de ontwikkeling van alternatieven op inrichtingsniveau. De inrichtingsalternatieven dienen aan te sluiten bij de inpassingsalternatieven. In aansluiting van een openbaar vervoersalternatief op inpassingsniveau zou op inrichtingsniveau bijvoorbeeld aandacht moeten worden besteed aan langzaamverkeer-routes gericht op haltes, verdichting rond haltes en aangepaste parkeernormen et cetera.

3.5 Faseringsscenario's

In het MER dient te worden bekeken welke fasering in de bebouwing of aanleg per alternatief het meest gunstig is vanuit milieu-overwegingen.

Bij het aangeven van de mogelijkheden voor fasering dient rekening te worden gehouden met de gevolgen voor het draagvlak voor openbaar vervoer (rentabiliteit nieuwe lijnen versus gewinning van gebruik openbaar vervoer), met de geplande openbaar vervoersverbinding Delft/Rijswijk-Ypenburg-Leizo-Leidschendam met de aansluiting op de A12 en met de mogelijkheden in de tijd voor het verplaatsen van de aanwezige glastuinbouw en de benodigde bodemsanering. Wat zijn de gevolgen voor de automobiliteit - en daarmee voor het milieu - als de tramlijnen, het station en/of de bruggen/tunnels over/onder de autosnelwegen niet doorgaan of niet tijdig gereed zijn?

Hoe wordt de fasering voor de woningbouw en de uitgifte van de bedrijvenlocaties afgestemd op de realisatie van het openbare vervoer en de bruggen/tunnels over/onder de autosnelwegen?

Er dient voor zover mogelijk zicht te ontstaan op de flexibiliteit van het plan indien zaken als verplaatsingen van kassen, bodemsanering en archeologisch onderzoek meer tijd blijken te vergen dan nu wordt verwacht.

3.6 Referentiesituatie

Ter vergelijking dient globaal te worden beschreven wat er zou gebeuren als de voorgenomen activiteit niet zou plaatsvinden. De dan voorkomende situatie van inrichting, gebruik en beheer, dient als referentie in het MER te worden opgenomen. Hierbij moet rekening gehouden worden met autonome ontwikkelingen onder andere in het agrarische ruimtegebruik.

3.7

Meest milieuvriendelijk alternatief

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de in gevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadellge gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

Uit de onderzochte alternatieven kan er één als meest milieuvriendelijk alternatief naar voren komen. Ook kan het meest milieuvriendelijke alternatief tot stand komen door een combinatie van alternatieven die de meest gunstige voorwaarden voor het milieu bevatten. Bovendien dient het meest milieuvriendelijke alternatief een reëel, samenhangend en in maatschappelijk en financieel opzicht uitvoerbaar alternatief te vormen.

4.

BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen"*.

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven"*.

De bestaande toestand van het milieu en de ontwikkeling daarvan zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt uitgevoerd, dienen te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en alternatieven. De door de Commissie voor de beschrijving van belang geachte aandachtspunten worden in de paragrafen 4.3 t/m 4.7 aangegeven.

Als studiegebied wordt aangemerkt de te bebouwen of aan te leggen woningbouwlocatie met de directe omgeving en de gebieden die door de voorgenomen activiteit of de alternatieven kunnen worden beïnvloed.

4.1

Gevolgen voor het milieu

Bij de beschrijving van de gevolgen moet bijzondere aandacht worden besteed aan die milieugevolgen die per alternatief of variant verschillen. Zowel de positieve als de negatieve effecten van het voornemen en de alternatieven dienen te worden beschreven. De Commissie acht het van belang dat naast de directe milieugevolgen van aanleg en bouw op hoofdlijnen ook de gevolgen van gebruik, onderhoud en beheer van de openbare ruimte worden bekeken en ook de milieugevolgen van mogelijke sloop (van infrastructuur zowel als gebouwen). Bepaalde bouw- en ophoogmaterialen die minder milieubelastend zijn in de sloopfase, vereisen reeds in de ontwerp- en beheerfase daarop gerichte beslissingen.

Door de Commissie wordt voor de in § 4.3 en verder genoemde aspecten van het milieu de aandacht gevraagd. De aandachtspunten voor de bestaande situatie en de gevolgen zijn dus korthedshalve in één hoofdstuk ondergebracht. Per paragraaf worden eerst aandachtspunten voor de huidige situatie en de autonome ontwikkeling en dan voor de gevolgen behandeld.

4.2 Bodem en water

De geohydrologie, de (knelpunten in) waterhuishouding¹⁶⁾ en de kwaliteit van bodem, grond- en oppervlaktewater moeten worden beschreven, zowel de huidige situatie als de effecten hierop van de voorgenomen activiteit en alternatieven. Belangrijk hierbij is een analyse van de huidige bodemopbouw op basis van een gedetailleerde bodemkartering (locatie van veen en pyrietvoorkomens en kattenkleivorming zijn belangrijk in verband met drooglegging en benodigde funderingen van de woningen en wegen). Ook moet worden ingegaan op eventueel optredende zettingen en hoeveelheden te gebruiken ophoogmateriaal. In het MER dient tevens aandacht te worden besteed aan de aanwezige gastransportleidingen¹⁷⁾.

Eventueel aanwezige of te verwachten bodemverontreinigingen, de aard hiervan en de relatie met de realisering en inrichting van het gebied moeten worden beschreven. Specifieke aandacht wordt gevraagd voor de gevolgen van het slopen van de gebouwen en de taxi- landingsbanen¹⁸⁾ en het verplaatsen van de kassen die nu in het gebied aanwezig zijn.

4.3 Levensgemeenschappen, ecosystemen en ecologische relaties

Ingegaan moet worden op de landschapsecologische relaties binnen de locatie en de omgeving. Er dient een beschrijving te worden gegeven van de aanwezigheid en veranderingen van de terrestrische en aquatische biotische waarden door de bestemmingsverandering of indirect als gevolg van een mogelijke verandering van de grondwaterstand, verandering van kwel- of infiltratie-intensiteit, verandering van de dynamiek van het oppervlaktewater en de waterkwaliteit, luchtverontreiniging en rustverstoring, ter plaatse zowel als in de omgeving.

Positieve effecten voor de natuur moeten eveneens worden aangegeven.

4.4 Landschap, archeologie en cultuurhistorie

De bestaande landschappelijke patronen en elementen, archeologische¹⁹⁾ en cultuurhistorische elementen in het gebied alsmede de visueel-ruimtelijke werking ervan moeten worden beschreven. Een beschrijving van de geschiedenis van het gebied wat betreft de hoofdlijnen (oude landscheiding, verwijderde polderkaden, sloten etcetera) is nuttig als mogelijke basis van een stedenbouwkundig ontwerp. Aangegeven moet worden wat de inpassingsmogelijkheden van waardevolle patronen en elementen bij de inrichting zijn. Vervolgens wordt aangeduid en beoordeeld welke visueel-ruimtelijke werking het gebied op haar

16 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 10.

17 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 12.

18 De ervaring van de Commissie is dat op dit soort terreinen de bodemverontreiniging door kerosine- en olielekkes aanzienlijk kan zijn.

19 De ROB adviseert het uitvoeren van een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI). Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 3.

omgeving zal hebben. Het verdient aanbeveling deze effecten niet alleen te beschrijven, maar vooral zo goed mogelijk te visualiseren.

4.5 Mobiliteitseffecten

Met behulp van een model dienen de effecten van de voorgenomen activiteit en alternatieven op de (toename van) (auto)mobiliteit en het gebruik van de meest relevante infrastructuur te worden berekend waarbij uit moet worden gegaan van de huidige en autonome ontwikkeling van de verkeersintensiteiten. De milieugevolgen van de toegenomen verkeersbewegingen dienen te worden beschreven in relatie tot de snelheden van het verkeer (lawaai, luchtverontreiniging, stank, veiligheid, hinder en energieverbruik).

4.6 Woon- en leefmilieu

Het aspect woon- en leefmilieu moet worden gezien als het geheel van omgevingsinvloeden, dat inwerkt op de lichamelijke, sociale en geestelijke gezondheid van mensen. Dit houdt in dat de lucht, de bodem en het water 'schoon' zijn (dus geen ziektes of aandoeningen creëren), dat de woonomgeving qua microklimaat (wind, akoestiek, geur) comfortabel is, dat er mogelijkheden zijn c.q. prikkels (stimuli) voor motorische en psychologische ontplooiing, dat de omgeving in sociaal en fysiek opzicht veilig²⁰ is, dat mensen zich kunnen uitdrukken en herkennen in hun omgeving en zich betrokken kunnen voelen bij de inrichting, het onderhoud en beheer.

In dit MER gaat het om zowel de invloed van de woningbouw op 'omwonenden' (zie met name de vorige paragraaf) als de invloed van andere activiteiten op de bewoners van de nieuwe locatie. Naast negatieve effecten zouden zich ook positieve effecten kunnen voordoen, zoals de mogelijkheid van het gebruik van de voorzieningen en recreatieve planelementen door eigen en bewoners van aangrenzende gebieden.

In het MER dient een beschrijving van deze invloeden ter plaatse van de bouwlocatie te worden gegeven. Omgekeerd moet voor deze aspecten ook de invloed van de woningbouwlocatie op de omgeving worden beschreven.

20 Er dient rekening te worden gehouden met het ondergrondse munitie-depot en de daaromheen benodigde gevarezone ('ploffzone').

5.

VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven"*.

In het MER dient een vergelijking te worden gemaakt tussen de gevolgen van de ontwikkelde alternatieven. Tevens dient een vergelijking met de bestaande situatie van het milieu (inclusief autonome ontwikkeling) plaats te vinden. Op basis van de vergelijking kan het uiteindelijke voorkeursmodel worden bepaald. De vergelijking moet (mede) gebaseerd zijn op in het kader van hoofdstuk 2 van dit advies beschreven normen en streefwaarden van het milieubeleid en daaruit afgeleide toetsingscriteria. Met betrekking tot de gehanteerde toetsingscriteria dient een gevoeligheidsanalyse²¹ worden uitgevoerd.

Verder kan het nuttig zijn om:

- een beschouwing te geven over de mate waarin de initiatiefnemer bij elk van de alternatieven denkt de doelstellingen te kunnen bereiken;
- een vergelijkende beschouwing te maken over de positieve en negatieve milieugevolgen van ieder alternatief. Welke milieuknelpunten worden opgelost en welke nieuwe knelpunten kunnen ontstaan?
- aan te geven in welke mate de alternatieven een bijdrage leveren aan het realiseren van het milieubeleid?
- een voorkeursvolgorde vast te stellen van de alternatieven per milieu-aspect.

21 Wanneer aan de toetsingscriteria gewichten worden toegekend, dan verdient het aanbeveling om door een gevoeligheidsanalyse vast te stellen in welke mate (relatief subjectieve) gewichtensets de resultaten beïnvloeden. Door het variëren met gewichtensets kan men dit analyseren.

6.

LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens"*.

In het MER moet worden aangegeven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. Ook de betekenis van deze leemten voor de besluitvorming moet worden aangegeven.

Met betrekking tot deze leemten in kennis en informatie dienen te worden vermeld:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens, voorzover deze betrekking hebben op de voor de milieugevolgen meest relevante parameters;
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden op korte en lange termijn;
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden;
- op korte termijn te verwachten nieuwe ontwikkelingen binnen de ruimtelijke ordening.

Gemotiveerd dient te worden waarom de opgesomde leemten en onzekerheden (zijn blijven) bestaan.

7.

EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen".

Het bevoegd gezag dient een evaluatieprogramma op te stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken. In het MER kan de initiatiefnemer reeds een aanzet geven tot een evaluatieprogramma.

8.

PRESENTATIE VAN HET MER

Het MER dient een samenvatting te bevatten. Deze dient zelfstandig leesbaar te zijn, voor een algemeen publiek begrijpelijk en een goede afspiegeling te vormen van de inhoud van het MER. Bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de visuele presentatie van het voornemen en de belangrijkste alternatieven, alsmede aan het overzicht van de vergelijking van de alternatieven.

Voor de overige presentatie wordt het volgende aanbevolen:

- het MER beknopt te houden en achtergrondgegevens (die conclusies, voorstellingen en keuzes onderbouwen) niet in het MER zelf te vermelden, maar in bijlagen op te nemen;
- het kaartmateriaal dient een goed leesbare topografische ondergrond te hebben en voorzien te zijn van duidelijke legenda's en naamvermeldingen;
- keuze-elementen, die van belang zijn geweest bij het opstellen van het MER duidelijk gemotiveerd naar voren te brengen;
- eventuele afwijkingen van de richtlijnen te motiveren;
- een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst in het MER op te nemen.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor het
milieu-effectrapport
Woningbouwlocatie Buitenplaats Ypenburg
(Zuid-Holland)

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 14 september 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gemeente Rijswijk

	
milieu-effectrapportage	
datum:	19 SEP. 1994
nummer:	1235-94
doos:	639-14/04 2x + 1x Unizec
kopie naar:	Kees/Sa/Bid

Uw brief :
Uw aanvraag :
Uw kenmerk :
Ons Kenmerk: 94014215/OW
Bijlage(n) : div.
Onderwerp : Startnotitie milieu-effectrapportage
 bouwlocatie Buitenplaats Ypenburg

Stadhuis
Generaal Spoorlaan 2
Postbus 5305
2280 HH Rijswijk
Telefoon 070 - 395 99 11
Postwinkelnummer Comptabele: 29957
Banknummer B.N.G.: 28.50.07.424
Fax: 070 - 395 95 88

Svp bij correspondentie
datum en kenmerk van
deze brief vermelden.

De Commissie voor de milieu-
effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

VERZONDEN 16 SEP. 1994

Rijswijk, 14 september 1994

Geachte commissie,

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 7.13, lid 4, van de Wet milieubeheer doen wij u hierbij toekomen een vijftal exemplaren aan van de startnotitie met betrekking tot een milieu-effectrapportage voor de bouwlocatie Buitenplaats Ypenburg. (Wij hebben deze notitie ontvangen van het Samenwerkingsverband Ypenburg op 12 september 1994).

Wij stellen u hierbij in de gelegenheid advies uit te brengen, als bedoeld in artikel 7.14 van genoemde wet, over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport en wel voor 24 november 1994. De gemeenteraad van Rijswijk is door de raden van Nootdorp en Pijnacker aangewezen als coördinerend bevoegd gezag. Vandaar dat ons college de kennisgevingen doet namens de deelnemende gemeenten en de correspondentie verzorgen. Voor de goede orde wijzen wij u erop, dat de bekendmaking omtrent de startnotitie zal worden gepubliceerd op 21 en 22 september 1994 in de plaatselijk verschijnende weekbladen (voor Rijswijk, "Groot Rijswijk", voor Pijnacker "Telstar" en voor Nootdorp "De Eendracht") en de Staatscourant. Een kopie van de bekendmaking treft u bijgevoegd ter kennisneming aan. De Startnotitie ligt met ingang 22 september 1994 gedurende vijf weken ter inzage bij de diverse gemeenten.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Rijswijk, namens dezen,
de directeur van de dienst Openbare Werken, voor deze,

(hoofd van de afdeling Milieu)

th/0057
Inlichtingen bij: H.G.J. Wijten

Doorkiesnummer: (070) 395 93 93

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van de start van de m.e.r.-procedure uit Staatscourant 182 van 22 september 1994

Pijnacker en Nootdorp

Startnotitie Milieu-Effektrapportage 'Bouwlokatie Buitenplaats Ypenburg'

Het gewest Haaglanden heeft op korte termijn een groot tekort aan woningen. Het rijk heeft daarom besloten dat er in het gewest voor het jaar 2005, 42.500 nieuwe woningen moeten komen. Het 'Samenwerkingsverband Ypenburg', een samenwerking tussen de gemeenten Den Haag, Nootdorp, Pijnacker en Rijswijk is van plan aan deze taakstelling tegemoet te komen door op de lokatie Ypenburg circa 10.000 woningen te bouwen. Daarnaast is ruimte gereserveerd voor circa 90 ha. bedrijfsterrein en 50.000 m² kantoorruimte. De keuzes die tot de selectie van deze lokatie hebben geleid zijn verwoord in de notitie 'Milieu-aspecten VINEX-lokatie gewest Haaglanden'. Ten behoeve van de aanleg van de bouwlokatie moet het bestemmingsplan worden gewijzigd.

Mer-procedure

Het plangebied is verdeeld over de gemeenten Rijswijk, Nootdorp en Pijnacker, zodat het plan uiteindelijk door de drie afzonderlijke gemeenten voor hun grondgebied wordt vastgesteld. Deze besluiten kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor het gebied en de omgeving.

Aan het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan voor het plangebied 'Buitengebied Ypenburg' is een zogenaamde Milieu-effekten rapportage (Mer)-procedure gekoppeld.

Om de milieu-effekten van de aanleg en inrichting van deze nieuwe woon-werk lokatie zichtbaar te maken en tevens een aantal alternatieven/varianten te ontwikkelen zal een milieu-effektrapport (MER) voor het hele gebied worden geschreven.

Door de initiatiefnemer (Samenwerkingsverband Ypenburg) is een hiertoe een Startnotitie ingediend. In de Startnotitie zijn voorstellen opgenomen voor de te onderzoeken alternatieven/varianten en voor het onderzoek naar de milieugevolgen. De definitieve besluitvorming over de aanleg en inrichting van de woonwijk zal onder andere worden gebaseerd op de resultaten van het MER.

Het Mer wordt geschreven ten behoeve van het besluit tot wijziging van het bestemmingsplan. Bevoegd gezag is in dat geval de gemeenteraad. Omdat de lokatie binnen de gemeenten Nootdorp, Pijnacker en Rijswijk is gelegen zijn er drie bevoegde instanties. Om de verschillende procedures op elkaar af te stemmen treedt de gemeenteraad van Rijswijk, mede namens de raden van Nootdorp en Pijnacker, op als coördinerend bevoegd gezag. Dat is de reden waarom deze bekendmaking door Rijswijk geschiedt, en reacties naar de raad van Rijswijk gezonden kunnen worden.

Vaststellen richtlijnen

De gemeenteraad van Rijswijk zal mede namens de raden van Nootdorp en Pijnacker richtlijnen vaststellen waaraan het MER moet voldoen. De richtlijnen zullen pas worden vastgesteld nadat een commissie van deskundigen heeft geadviseerd en iedereen in de gelegenheid is gesteld opmerkingen te maken over zaken, die in het rapport aan de orde moeten komen. Met dat doel zijn de startnotitie en een gewestelijke notitie 'Milieu-aspecten Vinex-lokatie Gewest Haaglanden' opgesteld. Daarom wil de gemeenteraad van Rijswijk, mede namens de raden van Nootdorp en Pijnacker, graag de mening van anderen horen met betrekking tot dit initiatief voor de ontwikkeling van Ypenburg.

Inzage en reacties

De startnotitie en de gewestelijke notitie liggen van 22 september 1994 tot en met 27 oktober 1994 op werkdagen gedurende vijf weken voor een ieder ter inzage bij de afdeling Milieu van de gemeente Rijswijk, gevestigd Schoolstraat 31, de afdeling ontwikkeling en milieu van de gemeente Pijnacker, gevestigd Emmastraat 165 en de afdeling Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling en Milieu van de gemeente Nootdorp, gevestigd Dorpsstraat 40. Reacties betreffende de op te stellen richtlijnen kunnen, ook voor zover het Nootdorp en Pijnacker betreft, tot en met 27 oktober 1994 (vijf weken na begin inspraaktermijn) worden ingediend bij de gemeenteraad van Rijswijk, postbus 5305, 2280 HH Rijswijk.

Burgemeester en wethouders van Rijswijk,

*Mr. P. Roscam Abbing, burgemeester.
Ir. drs. F. P. de Boer, secretaris.*

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Samenwerkingsverband Ypenburg (B&W Rijswijk, Nootdorp, Pijnacker en Den Haag)

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Rijswijk (coördinerend bevoegd gezag), gemeenteraad van Pijnacker en gemeenteraad van Nootdorp

Besluit: Vaststelling van het bestemmingsplan voor het plangebied 'Buitenplaats Ypenburg'

Categorie Besluit m.e.r.: 11

Activiteit: Aanleg en inrichting (bouw van 10.000 woningen, aanleg 90 ha bedrijfsterrein inclusief 50.000 m² kantoorruimte) van een nieuwe woon-werklocatie in een gebied gelegen in de gemeenten Nootdorp, Pijnacker en Rijswijk, op het voormalig militair vliegveld Ypenburg.

Procedurele gegevens:

Bekendmaking Startnotitie: 22 september 1994

Richtlijnenadvies uitgebracht: 23 november 1994

Bijzonderheden: In de Haagse regio staan veel woningbouwprojecten op stapel. Ook in dit advies wordt benadrukt om in te gaan op samenhang van het voornemen met (initiatieven in) de omgeving in ruimtelijk- functioneel, verkeerskundig en ecologisch opzicht.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. G.J. Baaijens

ir. Tj. Deelstra

H.C. Kromhout

ing. G. van der Sterre, Msc

prof.dr.ir. D. de Zeeuw (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. V.C.F. Tersteeg

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	941019	Regionale inspecteur van de volksgezondheid voor de milieuhygiëne voor Zuid-Holland	Rijswijk	941104
2.	941024	VLEN/svo	Wageningen	941104
3.	941025	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB)	Amersfoort	941104
4.	941025	Beheerseenheid 'Tedingerbloekplas'	Delft	941104
5.	941026	Initiatiefgroep Natuurbeheer in Delft	Delft	941104
6.	9410--	Herman van der Helm	Pijnacker	941115
7.	941109	Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland	's-Gravenhage	941115
8.	941025	D'66, Democraten afdeling Nootdorp	Nootdorp	941116
9.	941027	ir. J.L. Terwey	Pijnacker	941116
10.	941026	Stichting Het Zuidhollands Landschap	Rotterdam	941116
11.	941115	Provinciale Planologische Commissie, Provincie Zuid-Holland	's-Gravenhage	941116
12.	941028	N.V. Nederlandse Gasunie	Rijswijk	941117
13.	941117	Hoofdingenieur-directeur Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland namens de Minister van Verkeer van Verkeer en Waterstaat	Rotterdam	941118